

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM**
Allmänna avdelningen

DOM
2011-01-14
Meddelad i
Stockholm

Mål nr
41847-10, 42757-10,
42541-10, 42542-10
Enhet 13

SÖKANDE

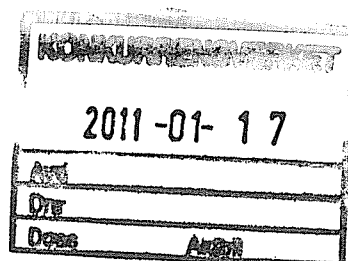
Skandex AB, 556515-1189
Box 11048
161 11 Bromma

MOTPARTER

Se bilaga 1

Ombud

SKL Kommentus AB
117 99 Stockholm

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling - LOU

DOMSLUT

Förvaltningsrätten bifaller Skandex AB:s ansökan och förordnar att upphandlingen avseende kategori 2, varugrupp 6/G – Arkiv- och förrådsinredning samt varugrupp 10/K – Värdeskåp/Förvaringsskåp/Omklädnad, ska rättas på så sätt att Skandex AB:s anbud ska utvärderas av de myndigheter till vilka bolaget lämnat in anbud, dvs. Stockholms stad, Värnamo kommun, Ängelholms kommun samt Örkelljunga kommun.

Dok.Id 90791

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
115 76 Stockholm	Tegeluddsvägen 1	08-561 680 00	08-561 680 01	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: forvaltningsrattenistockholm@dom.se		

BAKGRUND M.M.

Ett stort antal upphandlande myndigheter har genom SKL Kommentus AB (Kommentus) genomfört en upphandling avseende ramavtal för Möbler 2010, projektnummer 10056. Upphandlingen har genomförts som en öppen upphandling. Upphandlingen har omfattat två kategorier varav kategori 2 omfattar 10 olika varugrupper. I tilldelningsbeslut den 5 oktober 2010 beslöt de upphandlande myndigheterna att anta anbud från andra anbudsgivare än Skandex AB (bolaget).

YRKANDEN

Bolaget ansöker om överprövning enligt LOU.

Kommentus bestrider bifall till bolagets yrkande om att upphandlingen ska göras om. Kommentus yrkar att förvaltningsrätten beslutar att avslå bolagets ansökan om överprövning.

PARTERNAS UTVECKLING AV TALAN

Bolaget har till stöd för sin talan anfört i huvudsak följande. Av misstag skickades ett registreringsbevis in gällande F-skattebevis daterat 2010-01-09. Sista anbudsdag var 2010-04-30, som förlängdes till 2010-05-24. Den 5 augusti fick bolaget ett mail från Kommentus med begäran om kompletterande upplysningar bl.a. gällande registreringsbevis. Inte heller Kommentus verkar ha observerat att inskickat registreringsbevis gällde Skatteverket och inte Bolagsverket. Nytt och korrekt registreringsbevis skickades in den 11 augusti. Bolaget önskar att förvaltningsrätten prövar om Kommentus gjort rätt då man bortsett från det kompletterande svaret trots att Kommentus genom mail anmodat om kompletterande/förtydligande svar. Bolaget har även inhämtat från annan leverantör att kompletterande frågor

har ställts och att leverantören efter svar har antagits som leverantör. Bolaget önskar förvaltningsrättens prövning av om anbudsgivarna härigenom behandlats lika. Förfrågningsunderlaget har skapat en mängd frågor från leverantörerna under upphandlingstiden, och antalet kompletterande frågor och svar måste anses vara rekordstort. Kommentus har bl.a. efterfrågat produkter som inte existerar och mindre än två veckor innan anbudstidens utgång avsevärt reviderat reviderat förutsättningarna för prissättningen på kompaktarkiv. Detta bäddar för missförstånd både från upphandlare och anbudsgivare. Av 37 anbudsgivare till ovannämnda avtal har 22 uteslutits.

Kommentus har till stöd för sin talan anfört i huvudsak följande.

Kommentus har inte brutit mot någon bestämmelse i LOU och de bakomliggande gemenskapsrättsliga principerna om förutsebarhet, likabehandling och transparens. Bolaget har i sin ansökan om överprövning anfört och framfört kritik gällande frågan om komplettering samt frågor och svar som skickats ut under anbudstiden. Det är riktigt att Kommentus begärde in komplettering av registreringsbevis. Denna begäran gjordes utan att man prövat om sådan komplettering var förenlig med LOU. I samband med utvärdering av inkomna anbud prövades huruvida kompletteringen kunde accepteras. Vid en sammanvägning för respektive emot fann man att det skulle strida mot likabehandlingsprincipen att godta kompletteringen. Det är endast kompletteringar och tillrättalägganden av karaktären uppenbara felskrivningar och förtydliganden som kan vara förenliga med LOU. I nu aktuellt fall bedömer Kommentus att sådana grundläggande krav på dokumentation som nu är ifråga är sådana som anbudsgivare med noggrannhet måste uppfylla. Kommentus beklagar att man inte i samband med begäran om kompletteringen upplyste om att prövning om kompletterings förenlighet med regelverket skulle ske i ett senare skede. Att man skulle ha godtagit kompletteringar i andra fall som den klagande anfört bestrids.

Upphandlingen omfattade ett stort antal produkter och riktade sig till en omfattande krets av anbudsgivare. Det är normalt att upphandlingsunderlag föranleder frågor av karaktären "förtydliganden" och ofta för att anbudsgivare upplever osäkerhet och därför frågar "för säkerhets skull". Om som i detta fall många presumtiva anbudsgivare inkommer med frågor och då sammantaget rörande ett stort antal produkter så blir listan lång. Då ingen anbudsgivare ska erhålla separat information som avviker från vad andra erhållit, resulterar detta följaktligen i att alla blir informerade om alla frågor och svaren på dessa. I nu aktuell upphandling har frågor och svar i allt väsentligt resulterat i förtydliganden, vare sig dessa kan anses ha varit erforderliga eller ej och inte, som klaganden antyder, i väsentliga ändringar och tillkommande skall-krav som komplicerat och försvårat för anbudsgivarna.

Kommentus delar inte bolagets uppfattning att uteslutning av 21 anbudsgivare beror på antal frågor och svar. Vad som i övrigt anförts från den klagande är av sådan allmänt hållen art att något särskilt yttrande inte uppfattas som erforderligt. Sökanden har inte visat att något eventuellt brott mot LOU eller de grundläggande gemenskapsrättsliga principerna har medfört att bolaget lidit eller kan komma att lida skada.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser

Enligt 1 kap. 9 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

I 9 kap. 8 § LOU anges följande. En upphandlande myndighet får tillåta att en anbudssökande eller anbudsgivare rättar en uppenbar felskrivning eller felräkning eller något annat uppenbart fel i anbudsansökan eller anbudet.

Myndigheten får begära att en anbudsansökan eller ett anbud förtydligas eller kompletteras om det kan ske utan risk för särbehandling eller konkurrensbegränsning. Myndigheten får också begära att en leverantör förtydligar eller kompletterar handlingar som getts in och som avses i 10 och 11 kap.

Enligt 16 kap. 2 § LOU (i dess lydelse före den 15 juli 2010) ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att bolaget har lidit eller kan komma att lida skada.

Förvaltningsrättens bedömning

De grundläggande principer som ska efterlevas vid all offentlig upphandling är principerna om icke-diskriminering, likabehandling, transparens (öppenhet och förutsebarhet), proportionalitet och ömsesidigt erkännande. Av principen om likabehandling av leverantörer följer att samtliga anbud ska vara i överensstämmelse med bestämmelserna i förfrågningsunderlaget för att säkra möjligheten till en objektiv jämförelse av anbudena. Likabehandling och icke-diskriminering förutsätter att anbudsgivare behandlas lika i alla skeden av anbudsförfarandet. Prövningen i förvaltningsrätten utgör en kontroll av om det på grundval av vad sökanden har framfört i målet finns anledning att vidta sådana åtgärder som anges i 16 kap. 2 § LOU. För att ett ingripande ska bli aktuellt krävs också att sökanden kan visa att han lidit skada eller kan komma att lida skada på grund av att den upphandlande myndigheten brutit mot LOU.

Den aktuella punkten i förfrågningsunderlaget

”3.3. Registreringsskyldigheter

Anbudsgivaren skall vara registrerad i aktiebolags- eller handelsregister eller liknande register, som förs i det land där anbudsgivarens verksamhet är etablerad. Anbudsgivaren skall även uppfylla i Sverige eller i hemlandet lagenligt ställda krav avseende sina registrerings-, skatte- och avgiftsskyldigheter.

Anbudsgivare skall till sitt anbud bifoga följande handlingar:

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM****DOM**

Allmänna avdelningen

- Registreringsbevis, ej äldre än tre månader, utfärdat av behörig officiell myndighet i det land där anbudsgivaren är etablerad (för svenska företag bolagsverket). Av registreringsbeviset skall framgå vem/vilka som har rätt att teckna firman.
- Skatteverkets blankett ”Begäran om upplysningar vid offentlig upphandling” SKV 4820 ifylld och undertecknad av Skatteverket. Uppgifterna i blanketten skall ej vara äldre än tre (3) månader räknat från sista anbudsdag.”

Prövningen i målet omfattar följande varugrupper och upphandlande myndigheter

Överklagandet gäller kategori 2, varugrupp 6/G – Arkiv- och förrådsinredning samt varugrupp 10/K – Värdeskåp/Förvaringsskåp/Omklädnad. De upphandlande myndigheterna är Stockholms stad, Värnamo kommun, Ängelholms kommun och Örkelljunga kommun.

Fråga om likabehandling av anbudsgivarna samt om kompletterande frågor och svar

Vad gäller det som bolaget har anfört om att anbudsgivarna inte har behandlats lika gällande kompletteringar har ingenting framkommit som på något sätt styrker denna uppgift. Ingenting tyder heller på att Kommentus svar på frågor till leverantörerna har ändrat förutsättningarna i upphandlingen. Grund för ingripande enligt 16 kap. 2 § LOU föreligger därför inte i denna del.

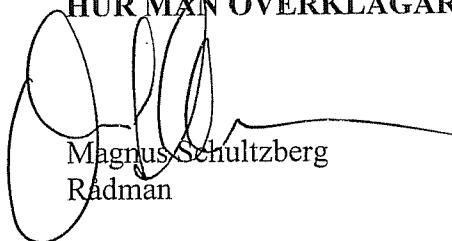
Ska komplettering av registreringsbevis från Bolagsverket godtas?

Möjligheten att begära att anbudsgivare förtydligar eller kompletterar ett ingivet anbud utgör ett undantag från huvudregeln att anbudsgivare ansvarar för utformningen av sitt anbud och får stå risken om lämnade uppgifter medför att anbudet inte bedöms uppfylla i upphandlingen ställda krav. Sådana kompletteringar m.m. ska därför användas restriktivt och endast om det kan ske utan risk för särbehandling.

Bolaget har efter anbudstidens utgång men före tilldelningsbeslutet, efter anmodan av Kommentus kompletterat sitt anbud med registreringsbevis från Bolagsverket. Ett registreringsbevis från Bolagsverket innehåller sådana uppgifter, som uppgift om behörig firmatecknare, som i sig inte påverkar innehållet i anbudet och som funnits tillgängliga hos Bolagsverket före anbudstidens utgång, jfr. Kammarrättens i Göteborg dom den 30 januari 2009 i mål nr 7217-08, Kammarrättens i Jönköping dom den 31 januari 2006 i mål nr 3979-05, Kammarrättens i Göteborg dom den 25 februari 2010 i mål nr 6708-09. Enligt Förvaltningsrättens bedömning strider därför inte en komplettering i form av registreringsbevis från Bolagsverket mot likabehandlingsprincipen och Kommentus har därmed med stöd av 9 kap. 8 § LOU fått begära att anbudsansökan kompletterades. Därmed uppkommer frågan om Kommentus har haft att beakta kompletteringen. Kommentus har anfört att man inte godtog kompletteringen, eftersom den stred mot likabehandlingsprincipen. Enligt förvaltningsrättens bedömning ovan strider inte kompletteringen mot likabehandlingsprincipen och bolagets avgivna anbud uppfyller således ifrågavarande krav och borde därför inte ha uteslutits från vidare utvärdering på denna grund.

Förvaltningsrätten bedömer att rättelse, på så sätt att en ny anbudsutvärdering ska ske varvid bolagets anbud utvärderas av de upphandlande myndigheter till vilka bolaget lämnat anbud, är en tillräcklig åtgärd.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (Dv 3109/1a).

Magnus Schultzberg
Rådman

Föredragande har varit Johanna Isaksson Norlén.

Bilaga 1

1. 41847-10 Stockholms stads juridiska avdelning
105 35 Stockholm
2. 42757-10 Värnamo kommun
331 83 Värnamo
3. 42541-10 Ängelholms kommun
262 80 Ängelholm
4. 42542-10 Örkelljunga kommun
286 80 Örkelljunga

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm. Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut var till förvaltningsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,
2. det beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till förvaltningsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud ska denne sända in fullmakt i original samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.